

OIK-30

31.05.2011  
JULKINEN

***Eduskunta  
Suuri valiokunta***

Viite

Asia

Euroopan unionin tuomioistuimen ehdotukset tuomioistuimen perussäännön ja sen liitteen I muutoksiksi sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin virkamiestuomioistuimen määräaikaaisista tuomareista

**U/E-tunnus:**

**EUTORI-numero:**

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti selvitys Euroopan unionin tuomioistuimen ehdotuksista tuomioistuimen perussäännön ja sen liitteen I muutoksiksi sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin virkamiestuomioistuimen määräaikaaisista tuomareista.

Yksikön päällikön sijainen

Henriikka Leppo

LIITTEET Perusmuistio UM2011-00972

---

|               |                                                                |
|---------------|----------------------------------------------------------------|
| Asiasanat     | Unionin tuomioistuin, Unionin yleinen tuomioistuin             |
| <b>Hoitaa</b> | <b>OM, UM</b>                                                  |
| Tiedoksi      | ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, PLM, SM, STM, TEM, TPK, VM, VNEUS, YM |

---

**Ulkoasiainministeriö**

PERUSMUISTIO

UM2011-00972

OIK-30 Leppo Henriikka(UM)

19.05.2011

Asia

**Euroopan unionin tuomioistuimen ehdotukset tuomioistuimen perussäännön ja sen liitteen I muutoksiksi sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin virkamiestuomioistuimen määräaikaaisista tuomareista**

Kokous

Liitteet

Viite

**EUTORI/Eurodoc nro:**

EU/2011/1109 ja EU/2011/0297.

**Käsittelyn tarkoitus ja käsittelyvaihe:**

Ehdotukset annettiin 7.4.2011 ja niitä käsiteltiin ensimmäisen kerran neuvoston työryhmässä 13.5.2011. Tarkoituksena on informoida eduskuntaa ehdotuksista.

**Asiakirjat:**

8787/11 CODEC 607 COUR 18 INST 197 JUR 160 PARLNAT 112 (Ehdotus Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön ja sen liitteen I muutoksiksi) ja siihen liittyvä ADD 1, joka sisältää arvion ehdotettujen muutosten rahoitusvaikutuksista.

8786/11 CODEC 606 COUR 17 INST 196 JUR 159 PARLNAT 111 (Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin virkamiestuomioistuimen määräaikaaisista tuomareista)

**EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely:**

Ehdotus Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön ja sen liitteen I muutoksiksi:

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 19 artiklan 2 kohdan toinen alakohta, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 254 artiklan ensimmäinen kohta, SEUT 257 artiklan ensimmäinen ja toinen kohta ja SEUT 281 artiklan toinen kohta sekä Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen 106 a artiklan 1 kohta

- tavallinen lainsäätämismenettely
- neuvosto: määräenemmistö
- komission kuuleminen

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin virkamiestuomioistuimen määräaikaista tuomareista:

SEUT 257 artikla, Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen 106 a artiklan 1 kohta sekä Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 62 c artikla ja sen liitteessä oleva 2 artiklan 2 kohta.

- tavallinen lainsäätämisyjärjestys
- neuvosto: määräenemmistö
- komission kuuleminen

#### **Käsittelijät:**

Ulkoasianministeriö / OIK-30, Henriikka Leppo, p. 160 55716  
 Ulkoasiainministeriö / OIK-30, Mervi Pere, p. 160 55710  
 Oikeusministeriö / Arja Manner, p. 160 67692  
 Oikeusministeriö / Sina Uotila, p. 160 67743  
 Valtioneuvoston EU-sihteeristö / Veera Parko, p. 160 22192  
 Valtiovarainministeriö / Joanna Autiovuori, p. 160 34964

#### **Suomen kanta / ohje:**

##### Ehdotus Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön ja sen liitteen I muutoksiksi

Suomi voi hyväksyä unionin tuomioistuimen ehdotuksen. Siinä esitetyt muutokset ovat perusteltuja tuomioistuinten toiminnan tehokkuuden lisäämiseksi.

Suomi arvelee, että tavoitellut tehokkuusedut voitaisiin saavuttaa myös vähemmällä kuin 12 tuomarilla (esimerkiksi yhdeksällä). Suomi voi kuitenkin hyväksyä myös 12 tuomarin lisäämisen, mikäli se perustellaan hyvin ja muut jäsenvaltiot voivat sen hyväksyä. Määräraharapeseisiin otetaan kantaa normaalin talousarviomenettelyn yhteydessä

Suomi edellyttää, että uudet tuomarinpaikat jaetaan tasapuolisesti jäsenvaltioiden kesken ja että tämän tavoitteen toteutuminen varmistetaan myös jatkossa. Suomi pitää tärkeänä, että tuomareiden riippumattomuus- ja pätevyysvaatimukset ovat nimittämismenettelyssä yhdenmukaiset nykyisen menettelyn kanssa ja että tuomareiden nimittämisessä muutoinkin noudatetaan mahdollisimman pitkälti yhdenmukaisia menettelysääntöjä. Huomiota on kiinnitettävä myös siihen, etteivät tuomareiden toimikaudet uudistuksen myötä muodostu niin lyhyiksi, että se olisi haitallista tuomioistuimen toiminnan kannalta.

##### Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin virkamiestuomioistuimen määräaikaista tuomareista

Suomi voi hyväksyä unionin tuomioistuimen ehdotuksen.

#### **Pääasiallinen sisältö:**

Euroopan unionin tuomioistuin antoi 7.4.2011 kaksi ehdotusta. Ensimmäinen näistä koskee Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännöstä annetun pöytäkirjan (jäljempänä ”perussääntö”) ja sen liitteen I muutoksia. Siihen on koottu joukko toisistaan erillisiä ehdotuksia, jotka koskevat kaikkia kolmea tuomioistuinta, joista Euroopan

unionin tuomioistuin koostuu. Toinen ehdotus koskee asetusta määräaikaisten tuomareiden nimittämisestä virkamiestuomioistuimeen.

### Ehdotus Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön ja sen liitteen I muutoksiksi

#### 1. Unionin tuomioistuinta koskevat ehdotukset

Unionin tuomioistuimen osalta ehdotetaan ensinnäkin, että tuomioistuimeen perustettaisiin varapresidentin tehtävä. Varapresidentti osallistuisi kaikkien asioiden käsittelyyn suuressa jaostossa ja avustaisi unionin tuomioistuimen presidenttiä tämän tehtävissä. Syynä ehdotukseen on presidentin työmäärän kasvaminen unionin laajentumisen myötä hyvin raskaaksi erityisesti unionin tuomioistuimen edustamisessa ja hallinnossa.

Toiseksi ehdotetaan, että määräyksiä suuren jaoston kokoonpanosta muutettaisiin. Unionin tuomioistuin kokoontuu suuressa jaostossa, jos oikeudenkäynnissä asianosaisena oleva jäsenvaltio tai unionin toimieliin sitä pyytää tai jos on kyse erityisen monimutkaisesta tai tärkeästä asiasta. Perussäännön mukaan suureen jaostoon kuuluu tällä hetkellä kolmetoista tuomaria, ja sen puheenjohtajana toimii tuomioistuimen presidentti. Suureen jaostoon kuuluvat lisäksi viiden tuomarin jaostojen puheenjohtajat ja muut työjärjestyksen ehtojen mukaisesti siihen nimetyt tuomarit. Suuri jaosto on päätösvaltainen kun asian käsittelyyn osallistuu vähintään yhdeksän tuomaria.

Nyt ehdotetaan, että suureen jaostoon kuuluvien tuomarien lukumäärää lisättäisiin viiteentoista, mitä perustellaan mm. tuomarien kokonaismäärän lisääntymisellä EU:n laajentumisen myötä. Lisäksi ehdotetaan, että viiden tuomarien jaostojen puheenjohtajat eivät enää automaattisesti kuuluisi suureen jaostoon. Tätä perustellaan sillä, että viiden tuomarin jaostojen puheenjohtajille annettaisiin paremmat mahdollisuudet johtaa jaostonsa työskentelyä, ja toisaalta muille tuomareille useammin mahdollisuus osallistua suuren jaoston asioiden käsittelyyn. Oikeuskäytännön yhtenäisyys turvattaisiin jatkossa ennen kaikkea sillä, että presidentti ja varapresidentti osallistuisivat kaikkien suureen jaostoon siirrettyjen asioiden käsittelyyn. Myös suuren jaoston sekä täysistunnon päätösvaltaisuutta koskevia määräyksiä muutettaisiin siten, että ensiksi mainitun päätösvaltaisuuden raja olisi yksitoista tuomaria ja jälkimmäisen seitsemäntoista (tällä hetkellä viisitoista).

Lisäksi ehdotetaan poistettavaksi määräys, jonka mukaan esittelevän tuomarin kertomus luetaan istunnossa, koska tätä ei käytännössä ole tehty kolmeenkymmeneen vuoteen. Lopuksi ehdotetaan, että määräaikaisten pidentämistä pitkien etäisyyksien vuoksi koskeva määräys poistetaan. Muutosta perustellaan ennen tekniikan kehittymisellä, koska määräys liittyy aikaan jolloin kirjelmien toimittaminen perille oli riippuvainen postinkulusta.

Kaikkia edellä mainittuja ehdotuksia perustellaan ennen kaikkea tarpeella tehostaa unionin tuomioistuimen työskentelyä ja sitä kautta lyhentää oikeudenkäyntien kestoa.

#### 2. Unionin yleistä tuomioistuinta koskevat ehdotukset

Merkittävin yksittäinen ehdotus nyt esillä olevassa paketissa koskee unionin yleisen tuomioistuimen lukumäärän lisäämistä kahdellatoista, jolloin tuomareiden lukumäärä olisi nykyisen 27 sijasta 39. Tätä perustellaan ennen kaikkea yleisen tuomioistuimen pahenevalla jutturuuhkalla. Yleisen tuomioistuimen ratkaisemien asioiden määrä on pysyvästi vireille tulevien asioiden määrää pienempi, mistä seuraa ratkaisematta olevien

asioiden määrän jatkuva kasvu. Joissakin asiaryhmissä keskimääräiset käsittelyajat ovat venyneet erittäin pitkiksi (42,5 kuukautta valtioneuvostokäsittelyssä ja 56 kuukautta muissa kilpailua koskevilla asioilla). Unionin tuomioistuin onkin oikeuskäytännössään katsonut yleisen tuomioistuimen liian pitkien käsittelyaikojen olevan ongelmallisia ihmis- ja perusoikeusnäkökulmasta<sup>1</sup>.

Tilanteen taustalla on useita syitä, kuten toimivallan siirtäminen jäsenvaltioiden tiettyjen kanteiden käsittelemiseen yleiselle tuomioistuimelle, EU:n laajentuminen, hallinnollisten määräysten yleinen lisääntyminen ja monimutkaistuminen sekä yhteisön tavaramerkkejä koskevien oikeudenkäyntiasioiden lisääntyminen. Tulevien oikeusriitojen kehitysnäkymien perusteella voidaan arvioida, ettei tilanne tule helpottumaan vaan pikemminkin päinvastoin. Tähän arvioon vaikuttavat mm. yksityisten henkilöiden nostamien kanteiden tutkittavaksi ottamisen muuttuminen joustavammaksi Lissabonin sopimuksen myötä sekä EU:n perusoikeuskirjan kohottaminen primaarioikeuden asemaan. Myös unionin uusien virastojen perustamisesta (kuten REACH-asetusta soveltava kemikaalivirasto ECHA) saattaa aiheutua tiettyjä asiaryhmiä koskevien kanteiden jyrkkä lisääntyminen.

Tiettyjä toimenpiteitä jutturuuhkan purkamiseksi on jo toteutettu. Vuonna 2005 perustettiin virkamiestuomioistuin käsittelemään ensimmäisenä oikeusasteena unionin henkilöstöä koskevia riita-asioita. Yleinen tuomioistuin on myös toteuttanut useita sisäisiä toimenpiteitä, joilla se on pyrkinyt tehostamaan toimintaansa. Näillä toimenpiteillä ei kuitenkaan ole pystytty pysäyttämään ratkaisematta olevien asioiden määrän kasvua saatikka purkamaan kertyneiden asioiden ruuhkaa.

Ehdotuksessa todetaan, että perussopimus tarjoaa tilanteeseen kaksi ratkaisumallia, joista ensimmäinen on erityistuomioistuinten perustaminen ja toinen tuomarien lukumäärän lisääminen. Kumpaan vaihtoehtoon harkittuun unionin tuomioistuin on päättänyt ehdottamaan tuomarien lukumäärän kasvattamista, vaikka yleinen tuomioistuin pitäisi tavaramerkkiasioita käsittelevän erityistuomioistuimen perustamista parempana vaihtoehtona. Unionin tuomioistuin perustelee valintaansa tehokkuuteen, tilanteen kiireellisyyteen, joustavuuteen ja unionin oikeuden johdonmukaisuuteen liittyvillä syillä. Mitä tulee *tehokkuuteen*, tavaramerkkituomioistuimen perustaminen ei ehdotuksen mukaan ratkaisisi yleisen tuomioistuimen ruuhkautumista kuin lyhytaikaisesti, koska ruuhkautumiseen eivät ole syynä ainoastaan tavaramerkkiasiat. Myös *kiireellisyys* puhuu tuomareiden lisäämisen puolesta, koska tavaramerkkituomioistuimen perustaminen olisi aikaa vievä prosessi. Tuomareiden lisääminen olisi myös *joustavampi* ratkaisu, koska se mahdollistaisi resurssien suuntaamisen sinne, missä niitä kulloinkin tarvitaan. Tuomareiden lisääminen voidaan myös tarvittaessa helposti peruuttaa, eikä se toisaalta estä tavaramerkkituomioistuimen perustamista tulevaisuudessa, jos se katsotaan tarpeelliseksi. Lopuksi unionin oikeuden *johdonmukaisuudesta* on helpompi pitää huolta, kun asiat pidetään yhdessä tuomioistuimessa.

Perussopimuksen mukaan yleisessä tuomioistuimessa on vähintään yksi tuomari jäsenvaltiota kohden. Heidät valitaan henkilöistä, joiden riippumattomuus on kiistaton ja jotka ovat päteviä korkeaan tuomarin virkaan. Heidät nimitetään jäsenvaltioiden hallitusten yhteisellä sopimuksella kuudeksi vuodeksi kerrallaan sen jälkeen, kun on kuultu komiteaa, joka antaa lausunnon ehdolla olevien henkilöiden soveltuvuudesta yleisen tuomioistuimen tuomarin tehtäviin. Osa jäsenistä vaihtuu joka kolmas vuosi ja jäsen, jonka toimikausi päättyy, voidaan nimittää uudestaan. Ehdotuksessa ei oteta kantaa

<sup>1</sup> Asia C-385/07 P, Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland v. komissio, tuomio 16.7.2009, Kok., s. I-6155, 177-179 kohta.

siihen, miten uudet 12 tuomaria valittaisiin tilanteessa, jossa kaikilla jäsenvaltioilla ei voisi enää olla samaa määrää tuomareita.

Lopuksi ehdotetaan perussääntöön lisättäväksi uusi artikla, jossa mahdollistetaan erityistuomioistuinten täydentäminen määräaikailla tuomareilla tilanteessa, jossa yksi tai useampi tuomari on pitkäaikaisesti estynyt osallistumasta asioiden käsittelyyn mutta työkyvyttömyyttä ei ole katsottava täydelliseksi. Tarkemmat säännökset määräaikaista tuomareista annettaisiin Euroopan parlamentin ja neuvoston toimesta. Myös perussäännön liitteeseen I ("Euroopan unionin virkamiestuomioistuin") ehdotetaan lisättäväksi määräaikaista tuomareita koskeva säännös.

#### Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin virkamiestuomioistuimen määräaikaista tuomareista

Ehdotuksen mukaan jos virkamiestuomioistuin toteaa, että tuomari on estynyt terveydellisistä syistä osallistumasta asioiden käsittelyyn ja että esteen odotetaan kestävän vähintään kolme kuukautta, virkamiestuomioistuin voisi päättää turvautua määräaikaiseen tuomariin. Tällöin olisi virkamiestuomioistuimen presidentin tehtävänä kutsua neuvoston vahvistaman luettelon mukaisesti määräaikainen tuomari hoitamaan tuomarin tehtäviä. Määräaikainen tuomari toimisi sairastuneen tuomarin sijaisena lainkäyttöasioissa. Hänellä ei olisi oikeutta osallistua virkamiestuomioistuimen hallintoon. Määräaikaiset tuomarit saisivat jokaiselta todelliselta työpäivältä palkan, jonka määrä olisi 1/30 tuomareille maksettavasta kuukausipalkasta. Heillä olisi matkustaessaan Luxemburgiin tarvittaessa oikeus korvaukseen matka- ja hotellikuluistaan sekä päivärahaan. Ehdotukseen sisältyy säännökset siitä, miten määräaikaisena tuomarina toimiminen vaikuttaisi eläkkeeseen ja sosiaaliturvaan.

Määräaikaista tuomareita olisi kolme, ja heidät nimitettäisiin unionin tuomioistuimen, yleisen tuomioistuimen ja virkamiestuomioistuimen entisten jäsenten joukosta. Tätä perustellaan sillä, että nimitetyt henkilöt voivat aloittaa työskentelyn heti, kun heidät on valittu. Määräaikaisen tuomarin toimikausi päättyisi pääsääntöisesti silloin, kun sen tuomarin, jonka tehtäviä hän hoitaa, este lakkaa. Hyvän oikeudenhoidon vaatimusten mukaisesti hän kuitenkin hoitaisi tehtäviään lähtökohtaisesti siihen saakka, kunnes asiat, joiden käsittelyyn hän on osallistunut, on käsitelty loppuun.

#### **Kansallinen käsittely:**

Oikeudellinen jaosto 24.5.2011, EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 25.-27.5.2011.

#### **Käsittely Euroopan parlamentissa:**

Asiaa käsitellään JURI-valiokunnassa, ja raportojaksi on nimetty MEP Diana Wallis (ALDE/UK). Parlamentin käsittelyaikataulusta ei ole vielä tarkempaa tietoa.

#### **Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema:**

Ehdotuksilla ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön, koska kyse on Euroopan unionin tuomioistuimesta. Asia ei kuulu Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaan.

**Taloudelliset vaikutukset:**

Unionin tuomioistuimen toimittaman arvion mukaan 12 uuden tuomarin nimittämisen nettobudjettivaikutus olisi 13.647.000 euroa ensimmäisenä vuonna. Varapresidentin viran perustamisen arvioitu vaikutus olisi 38.000 euroa vuodessa.

Määräaikaisten tuomarien nimittämisen osalta ei ole saatavissa arviota. Kyseessä olisi vain mahdollisuus, johon käytännössä jouduttaisiin turvautumaan harvoin.

**Muut mahdolliset asiaan vaikuttavat tekijät:**

Ehdotukset ovat toissijaisuusperiaatteen mukaisia. Kyse on EU:n tuomioistuinta koskevista ehdotuksista.

---

|                            |                                                                     |
|----------------------------|---------------------------------------------------------------------|
| Asiasanat<br><b>Hoitaa</b> | Unionin tuomioistuin, Unionin yleinen tuomioistuin<br><b>OM, UM</b> |
| Tiedoksi                   | ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, PLM, SM, STM, TEM, TPK, VM, VNEUS, YM      |

---